

SLOVAN.

Štev. 17.

V Ljubljani, dne 24. aprila.

1884.

Vsebina: Ivan Sergijevič Aksakov. — Po volilnih shodih. — Kdo je prouzročil narodni prepir? — O preporodu češkega naroda. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Ivan Sergijevič Aksakov.

Ivan Sergijevič Aksakov.

Aksakov izhaja iz starodavne ruske plemenitniške rodovine, ki neki seza celo do l. 1027., do dobe velikega kneza Jaroslava Vladimiroviča. Iz te rodovine so se razširili tudi Voroncovi in Veljaminovi. Rodbinsko ime izhaja od Ivana Fedoroviča Aksaka, unuka Veljamina Andrejeviča, a pradedu sedanjim Aksakovim.

SedANJI Aksakovi so si pridobili velikih zaslug za prosveto ruskega naroda. Oče Sergijeviču: Sergej Timofejevič Aksakov je nedosežen v opisavanju prirode in življenja ruskega naroda: „Vzpominanja“ in „Semejnaja chronika“ se smatrajo za uzor dela v tej vrsti. Ta živost in plastičnost v predstavljanju je prešla na oba njegova sina: na starejšega Ivana in mlajšega Konstantina.

Ivan Sergijevič Aksakov se je porodil leta 1823. v Petrogradu. Učil se je v Petrogradu. — Pozneje se je bavil s pesništvom in to z odličnim uspehom; njegove lirске pesmi so dobile občno pohvalo. Bil je urednik „Parusu“. Leta 1852. je bil začel izdajati „Moskovskij sbornik“; leta 1861. pa „Denu“.

Aksakov se je takoj pokazal — slovanofila; tako v Denu (1861—1867), pozneje v „Moskvi“ (1867 do 1868) in „Moskviči“. Zdaj uredi „Rusijo“. In sedaj je on jeden najodličnejših in najogljivejših branilcev slo-

vanofilskih načel. On je po svoji naravi najmanje nagnjen do kompromisov. — Ko sta mu bila prepovedana lista „Moskva“ in „Moskvič“, znal je braniti svoje prepričanje v drugih ruskih zbornikih. Poleg peresa je rabil tudi besedo v slovanskih komitejih. On je najbolj prebudil

vse stanove ruskega društva kot prvo-sednik moskovskemu slovanskemu komiteju o priliki poslednjega bosenskohercegovinskega ustanka in srbsko-turške in črnogorske vojne; on jih je pridobil in navdušil, da so zbirali radovoljne prineske in pošiljali obo-rožene dobrovoljce na bojišče. Razuneto rusko društvo je prisililo rusko vlado, da je posredovala v vojni proti Turku. Aksakov se je pokazal močnega vodjo javnega mnenja, kateremu se niti vlada ni mogla na dolgo upirati. Na to nastalo jedinstvo med narodom in vsemi njegovimi stanovi je kazal Aksakov ponosno, ter jo je štel za zmago načel, katera zastopa slova-

nofilaska stranka čez 10 let. — Ta slovanofilaska stranka v Rusiji ima to nedvojbeno zaslugo za svojo veliko domovino: da je — proučevajoča sama svoj narod in posebno kmetiški njegov stan, pokazala na ta največji in najvažnejši del ruskega društva; pokazala je njegove običaje, način mišljenja, narav njegovo, težnje in potrebe; opozorila je

na velikanski razloček, ki je med višjimi razredi ruskega društva in ljudstvom; pa je pokazala tudi način, kako se ima ta meja odstraniti. Proučevajoča svoje ljudstvo, spoznala je ta stranka po naravnem potu tudi sorodna slovanska plemena, ki so se tudi vzbudila na novo dušno življenje v prvi polovici našega stoletja. Ona čustva, ki jih je stranka gojila do ruskega naroda, prenesla je tudi na druga slovanska plemena. (Starejši zastopniki te stranke so bili: Ivan in Peter Kirejevskij, Homjakov, Dimitrij Valujev, slavist Pogodin. — K njim so pozneje pristopili Jurij Samarin, Košeljev itd., — pa tudi brata Ivan in Konstantin Aksakov.)

Osrčen po tem uspehu ni se mogel Aksakov vzdržati, da bi ne bil izjavil z ostro besedo v slovanskem društvu v Moskvi svojo nevoljo zaradi sklepov berlinskega kongresa in da bi ne bil obsodil šibkosti ruske diplomacije, ki je dopustila zapadni Evropi podstreči

določila sv. Štefanske pogodbe in tako zmanjšati Rusiji in slovanskim narodom sad, zaslužen s tolikimi žrtvami. Zaradi te predrznosti je namignila ruska vlada Aksakovemu, naj se odtegne za nekoliko časa na kmete — v vladimirsko gubernijo.

Narodna ruska stranka, kri kateri ima tudi Aksakov svoj del, ima to zaslugo, da se je ojačila narodna samozavest, da se je vzbudil narodni ponos. Oni tuji življi, ki so se bili za Petrom Velikim prilepili ruski narodni in državni zadrugi, vsled one samozavesti vedno bolj izginjajo. Rusko društvo se čuti zadosti močno in sposobno, da samo prime v roke krmilo narodne in državne ladje.

Aksakov je v velikem severnem narodu velika prikazen, nepodmitljiv značaj, neustrašen borilec za velika načela. — In kar je res velikega, dobrega, to častimo še na svojem nasprotniku; a kamo ne na svojem prijatelji — slovanofilu! (Posneto po „Vienci“, 1882.)

Po volilnih shodih.

Ko so se lanskega leta v kranjskem deželnem zboru izustile proti slavnoznanim boriteljem za pravice slovenskega naroda L. Svetcu, dr. J. Vošnjaku in dr. V. Zarniku zaničevalne, provokatorne besede, slišal se je glas nevolje po vsi naši slovenski domovini. Poslanec, ki jih je bil izustil, izgubil je že jedino s tem zaupanje in veljavo v očeh vsakega domoljuba, kateri je ohranil še kaj zahvalnosti do onih mož, ki so vse svoje življenje vztrajno in požrtvovalno delovali na korist svojemu narodu. In odkritosrčno priznavamo, da nas to veseli; kajti nam je dokaz, da ogromni večini našega naroda ni še tuja hvaležnost in da si je v političnih bojih pridobil toliko zrelih izkušenj, da ve prav dobro ločiti prave svoje prijatelje od navideznih.

Nekateri drugi dogodki, ki so bili sicer malenkostni in bi se bili dali popolnoma poravnati, ko bi se bilo z jedne strani pokazalo le količkaj dobre volje, z druge strani pa več političnega takta, razburili so poleg tega še posebej narodno občutljivost in nasledek temu je bil, da je nastal oni nesrečni boj, kateri se bije sedaj po nekaterih naših listih, slabi naše skupno delovanje in nas kompromituje pri naših nasprotnikih in pred unanjim svetom. Stane nas veliko zatajevanja, da molčimo o marsikaterih dogodkih in okoliščinah, katere bi pojasnile, kako se ves ta peresni boj bije le zaradi malenkostnega samoljubja in kako se je vsled prizadevanja nekega deželnega poslanca poskrbelo zato, da se razburjenost ne poleže; — a ničesar ne bi koristile take rekriminacije, pač pa bi se ž njimi prilivalo olje v ogenj razvnetih strasti. Mi pa si ničesar bolje ne želimo, nego miru, kajti kedor ima oči, da vidi, in ušesa, da čuje, mogel se je že davno prepričati, da se sedanji nepotrební boj obsoja povsod, koderkoli bijejo za blagor domovine in napredek naroda vneta srca slovenska.

Če nas vse ne vara, bližamo se sedaj res tako potrebnemu domačemu miru, kateri nam bode omogočil, da svoje moči porabimo v podporo in pomoč svojim bratom po ostalih slovenskih kronovinah in da nastopi v na-

rodnem oziru skupno delovanje vseh slovenskih državnih poslancev, katerim mora sicer z ozirom na razna njihova osebna osvedočenja na voljo biti „in dubiis libertas“. Najbolje pa nas je dovel do tega sklepa izid volilnih shodov za letošnje dopolnilne volitve v mestni zastop ljubljanski.

Ker je bilo že naprej znano, da se nasprotna stranka ne bode udeležila volitev, ne bili bi letošnji volilni shodi ljubljanski posebno zanimivi, ko bi ne bil skoro neposredno pred njimi nastal med deželno vlado in mestnim zborom važen jezikoven konflikt, kateri je razcepil sicer složne mestne odbornike v dva tabora. Pričakovalo se je tedaj, da se bodo ljubljanski volilci izrekli tudi o tem vprašanji; zato je ne le po Ljubljani, ampak kakor dokazujejo razna došla nam pisma, razumništvo po vsem Slovenskem pričakovalo z velikim zanimanjem izida volilnih shodov ljubljanskih, kajti je bilo znano, da v drugem volilnem razredu izstopi odbornik profesor Šuklje, kateri je v „Ljubljanskem Listu“ tako toplo zagovarjal stališče vlade in pobijal s tem veljavo našega jezika.

In volilci ljubljanski so se izrekli; izrekli dvakrat in tako jasno, da ne more o splošno vladajočem mnenji med ljubljanskimi meščani biti nikakoršne dvojbe več. Že na prvem volilnem shodu ni bil proglašen za kandidata gosp. prof. Šuklje in ko se je vsled odstopa gospod Stegnarjevega moral sklicati drugi volilni skod, bil je proti njemu proglašen za kandidata z več, nego dvema tretjinama glasov mnogoštevilno zbranih volilcev ces. kr. beležnik Ivan Gogala.

Ni dvojbe, da si bode visoka vlada kljubu temu prizadevala z vsemi močmi, ki jih ima v oblasti, da proti osrednjemu volilnemu odboru zmaga' z gosp. Šukljatom. A naj bode konečni izid volitev kakoršen koli, to je gotovo, da gospod profesor nima v narodu nikake zaslombe, da mu tedaj od njega ni pričakovati podpore niti odobravanja svojih političnih del. Zopetna izvolitev g. profesorja razburila bi le še bolj neodvisno meščanstvo,

katero je v opoziciji proti njemu složno; ob enem pa prouzročila, da bi se veliko težje mogel doseči sporazum med vlado in mestnim zastopom ljubljanskim.)*

Ad vocem vlada treba nam je izpovedati, da ga ni tudi med tako zvanimi „radikalci“, o katerih na Turjaškem trgu tako neradi slišijo, moža, ki ne bi radovoljno priznaval, da ima sedanja vlada velikih zaslug za vsaj nekoliko izvršeno uresničenje narodnih naših zahtev in da načelnika deželni vladi na Kranjskem vodijo res blagi nameni. Zato so tudi vsi slovenski rodoljubi z radostjo pripravljani podpirati vlado; zato vsi naši časniki vedno z veseljem pozdravljajo vse, kar ona stori za izvedbo ravnopravnosti. Da pa ne odobravamo vsi vsakega dela vladnega, je čisto naravno, ker ona ravna često brez predidčega sporazumka s stranko, na katero se oslanja, in vsled tega po nepotrebnem žali z malenkostnimi stvarmi občutljivost našega naroda. Ali je bilo potrebno, da je jezikovno vprašanje o tržnem redu postala taka „cause

*) Kakor poročamo na drugem mestu, propal je g. Šuklje kjubu vsem vladnim naporom tudi pri volitvi.

Uredništvo.

celebre“? Ali bi se ne bila dala stvar uravnati mirno, ko bi bila visoka vlada pokazala le nekoliko dobre volje?

Stranka, katera bi imela strogo predpisan pohodni svoj smer; katera bi s zavezanimi očmi sledila voditelju izbranemu jej na Turjaškem trgu; katera bi brez ugovora odobravala vse ukrepe vlade in bi jej tako bila mrtvo orodje — ni v interesu vlade. Pač pa bi jej mogla koristiti stranka, katera bi o vsaki priliki bila pripravljena podpirati vlado, kateri bi pa ne smela sezati po njeni samostalnosti in neodvisnosti — neodvisnosti posebno v narodnih zadevah. To se je poudarjalo tudi na vseh volilnih shodih in ako je visokorodnemu gospodu deželnemu predsedniku res do tega, da se oslanja na močno narodovo stranko, tedaj je pred vsem treba, da svoje osebe ne identifikuje z osebo urednika slovenskega uradnega lista in da ta list ne dopušča rabiti le za podpihovanje osebnih strasti in za napade, kakoršnim vrstni se nahajajo morebiti le še v ameriškem časnikarstvu.

Mir in spravo lahko tedaj on strese iz gub svoje vladne toge. Če se bode to zgodilo, pokazala bode bližnja bodočnost.

—b.

Kdo je prouzročil narodni prepir?

II.

Ko pa je deželnozborniška večina, dejali smo zadnjič, pozneje napravila še hujšo napako, zavihral je plamen na vseh straneh, ker so mladi politični pričetniki, ki so vodili omenjeno večino, namesto vode, ulivali olje na žrjavico! Koliko so se že nekateri gospodje trudili, da bi opravičili slaboglasni sklep glede 600 goldinarjev, katere so naši deželni poslanci za preljubno nemščino tako rekoč v vodo vrgli! Poslanec Šuklje se je potil v Mengiši in objektivni opazovalec poti se sedaj v „Ljubljanskem Listu!“ Ali resnice nismo izvedeli niti od poslanca Šukljeja, niti od poslanca „objektivnega opazovalca“. Zvijata se, gospoda poslanca, tija in sem, ali dokazati nista mogla ničesar! A gospod objektivni opazovalec je bil tako nepreviden, da je v svojem spisu omenjal tudi gospoda Deschmana, in ta mu je potem — odgovoril, da ga je o tem odgovoru mogla politiki kurja polit. Sedaj vemo, da je vlada hotela najprej 500 goldinarjev za neobvezno kmečko nemščino; sedaj vemo, da je gospod deželni predsednik pritiskal, kolikor se je dalo; sedaj vemo, da slovenski poslanci iz pričetka o teh 500 goldinarjih za neobvezno kmečko nemščino niso ničesar vedeti hoteli, in sedaj tudi vemo, da je gospod deželni predsednik v ti malostni zadevi še celo prevzvišeno osebo našega cesarja potisnil v debato, a da se naši poslanci vzlic temu niso hoteli omehčati! To scenarijo je opazoval še gospod Deschmann, potem pa mu je zagrinjalo prikrilo vse. Ali močnik, ki se je skuhal za kulisami, bil je neslan, nezabeljen, in nikakor se ni bilo čuditi, če ga slovenski narod poživiti ni hotel! Igrala se je zopet komedija! 500 goldinarjev, katere je zahteval gospod deželni predsednik za ubogo kmečko nemščino, niso hoteli sprejeti gospodje poslanci, da bi se jim ne očitalo nemčurstvo! Priložili so torej še jeden stotak, ter dovolili 600 goldinarjev za ne-

obvezni pouk drugega deželnega jezika. To se je zgodilo v korist — nemškemu jeziku, ker bi se sicer gospod deželni predsednik, ki je poprej tako energično zahteval za nemščino pet stotakov, ne bil hotel zadovoljiti! Naši poslanci so pri tem pozabili, da ima narod slovenski pred vsem dobro in krasno lastnost, da je silo občuten glede jezikovnega vprašanja! Toliko se je povsod razvilo narodno čustvo, da narod obsoja takoj vsak korak, ki bi tudi površno dišal po nemškutovanji. „Nemčurji“ so sedaj med Slovenci, kakor slab denar, ki ga vsakdo pozna ter v svojo blagajnico sprejemati noče. In hvalo Bogu, da je tako! Zategadelj je narod v prvem hipu razvidel, da so njegovi lastni poslanci dovolili 600 gold. nemščini v korist, in zavest se je vzbudila v njem, da ga hočejo njegovi lastni poslanci ponemčevati. Inteligentnejši del naroda pa je o vsi stvari sodil, da gospodje poslanci tudi teh 600 gl. niso dovolili iz prepričanja in da nam sedaj hočejo samo nekoliko peska v oči vreči, meneč, da smo tako najivni, da ne bode mo ničesar opazili! Konečno bilo je razburjeno vse: kompaktna večina naroda, kakor tudi inteligencija!

In v resnici se sklep deželnega zbora ne da opravičiti po nobeni poti. Znesek 600 gl. je tako neznamen, da se s pomočjo te vsote ne bode niti jedno otroče ponemčilo. Ali gospod objektivni opazovalec ugovarja: prijatelj, mi nismo hoteli ponemčevati, temveč smo imeli namen, s pomočjo deželnega šolskega sveta posloveniti Kočevsko. Ta argument smo čuli že tudi drugod! A tudi tu velja, da se s pomočjo vsotice 600 gl. niti jedno kočevsko otroče posloveniti ne bode dalo. Sicer pa ni istina, da ste gospodje poslanci imeli ta namen takoj v pričetku, ker ste, kakor je klasična priča gospod Dragotin Dežman sedaj dokazala, s temi 600 gl. ob enem

dovolil tistih 500 gld., katere je vlada zahtevala za nemščino. In če sedaj vedno trdite, da ste hoteli z dovoljeno vsoto tudi slovenščini na pomoč priskočiti, potem ste popolnoma pozabili na to, da mi „radikalni“ Slovenci nikdar nismo zahtevali, naj bi se Kočevci v naši deželi poslovenili. Mi zahtevamo pravico svojemu narodu in zategadelj nočemo, da bi se Kočevci, ki so jedini pravi Nemci v kronovini, zatirali. Zategadelj je bil tudi sklep, za pouk družega deželnega jezika določiti v deželnem proračunu 600 gld., nepravilno, in to tedaj, če ste hoteli z njim podpreti ponemčevanja, kakor tudi tedaj, če ste z njim samó nameravali poslovenjenje nemških Kočevcev pospešiti. To zadnje vedno in o vsaki priliki naglašati, pa se vam, gospodje objektivni opazovalci, toliko menj spodobi, ker ste gorki privrženci Taaffejeve vladne zisteme, kateri je glavno načelo: sprava med narodi!

Danes mora pač vsak resnično objektivni opazovalec priznati, da je bil sklep gledé že večkrat ome-

njenih 600 gld. silno nepolitično dejanje; s tem sklepom ni se niti za nemški jezik, niti za slovenščino moglo kaj uspešnega doseči, kar je moral vsakdo že naprej vedeti. Isto tako pa se je moralo že naprej vedeti, da bode ta sklep razdražil narodnostno čustvo, katero je silno nežno in mehko. Pri tem je bil sklep še tako nesrečen, da je moral razdražiti narodno čustvo v Nemcih in Slovencih. Pri teh zadnjih pa še toliko bolj, ker se je vsa zadeva svetu nekako tako kazala, kakor da bi Slovenci s temi 600 gld. plačali politični tribut Nemcem, ki so v kronovini vendar silno neznatna manjšina. Plačevanje tributa, če je še tako nizek, pa je kočljivo breme in teško se prenaša, o čemer bi se bili nekateri gospodje prav lahko prepričali iz svetovne zgodovine! Ne, da bi bili ti gospodje pozneje molčali, so pa pričeli na vsa usta kričati ter se napenjati, da bi oprali zamorca, ki se oprati ni dal. To poznejše zagovarjanje je bilo hujše od prvega sklepa, kar hočemo v prihodnjem in konečnem članku dokazati!

—r.—

O preporodu češkega naroda.

Spisuje Jan V. Lego.

Med vašimi bralci jih je gotovo mnogo, ki z veseljem pozdravljajo vsako poročilo, katero jih poučuje, kako si je ta ali oni bratovski jim narod pridobil na tem ali onem polji svojega življenja znamenitih uspehov ali pa ga je, žal! dobitela kaka nesreča. Vsem onim tedaj, kateri podobne vesti radi prebirajo ter o njih potem sami natančneje premišljujó, bodem morebiti ustregel, ako jim v nekoliko člankih podam sliko preporoda češkega naroda. Poučili se bodo lahko tako o tem, kaka smo rabili sredstva, da smo dospeli tje, kjer smo sedaj. In razvideli bodo, da bi ta sredstva utegnili koristiti tudi slovenskemu narodu še sedaj v njegovem boji za obstoj. Seveda ne bodem zamolčal tudi naših napak, v katerih bi nas ne bilo dobro posnemati. Da bi pa te vrstice moje tem gotovejše dosegle svoj namen, bodo mi za merilo vaše narodne razmere. Zato bodem pisal tako, kakor da bi odgovarjal, kar bi me mogel vprašati vsak Slovenec, kateri se hoče za svoj narod okoristiti s češkimi izkušnjami.

Predno začnem govoriti o našem preporodu, zdi se mi potreba ogledati se nekoliko po uzrokih našega nekdanjega propada. Ker je v osodi zapadnih in južnih Slovanov velika analogija, treba se mi je postaviti na splošno slovansko stališče in tako preiskavati, zakaj so Slovani — ki imajo vendar učenjake in umetnike svetovne slave — v državopravnem oziru tako nesrečni, da se vselej, kedar pridejo v dotiko s kakim tujim — posebno nemškim — življem, pomikajo pred njim, dokler ni konečna njihova osoda — narodna smrt. V nesrečni tej dotiki so poginili Polabci in Pomorci, katerih nekdanja domovina je obsezala polovico sedanje Nemčije; v nesrečni tej dotiki ginejo pred našimi očmi Poljaki na Poznanjskem; v nesrečni tej dotiki smo imeli tudi mi Čehi svoje najžalostnejše dobe in kar se sedaj godi pri nas, ni nič družega, nego kruti boj za narodno življenje, boj za to, da ne bi poginili, kakor severni naši bratje.

In ko se, utopljen v te misli, krvavečega srca spominim onega miléga mi naroda na slovanskem jugu, kateri je nekedaj imenoval svojo vso prostorno in prekrasno zemljo med jadranskim morjem in Dunavom in od polovice sedanjega Tirolskega globoko doli do ogrskih ravnin; naroda, čegar zgodovina ni nič družega, nego do srca sezajoča žalostna pesem o neprestanem štirinajstletnem trpljenji; naroda, na katerega so izlivali vsi sovražniki Slovanstva — naj so že bili Huni, Tatari, Madžari, Turki, Italijani ali Nemci — ves svoj srd in vso svojo zlobnost in na katerem oboje osredotočujejo še danes; naroda, pravim, kateri se v vsej tej nesreči mora še nesrečnejšega čutiti, ker so mu na četrtrino nekedanjega svojega posestva stisnjeno domovino razdelili na osem dežel, tako da predstavlja v malem sliko Slovanstva, vprašam čitatelje vaše: kaj pač pri žalostnem tem premišljevanji čutijo v srcih svojih? Ali jim ne prihaja v oko solza trpkosti? Ali ne bodo vprašali same sebe: kaj je pregrešil, komu je storil kaj žalega dragi moj slovenski narod? Zakaj se že stoletja siplje nanj zloba vsega sveta; zakaj se mu odteguje ono, kar drugi narodi že stoletja mirno in srečno uživajo; zakaj se zasmehujejo ona najplemenitejša prizadevanja njegova, katera so vsakemu drugemu narodu v slavo in čast?

Ali zato, da bi se mu odrekale najprirojenejše pravice in da bi se preziral tako dolgo, da bi naposled sam ne vedel, kaj je njegovega, kaj se mu tedaj odteguje in jemlje? Ali zato, da bi konečno nevednost in neobčutnost njegova postala tolika, da bi delal proti sebi samemu, kakor se je to še nedavno zgodilo na Koroškem, kjer so se nekateri občinski predstojniki oglasili proti uzornemu rodoljubu dr. Vošnjaku z adresó do državnega zbora, v kateri so sami zahtevali, da bi se odpravila sveta narodnostna vez v njihovi sredini? — Žalostna res vprašanja in še bolestnejši odgovori! (Dalje pride.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Dopolnilne volitve v mestni zastop ljubljanski.*) Dne 21. t. m. so bili voljeni v III. razredu naslednji gospodje: Ignacij Valentinčič s 77., Josip Geba s 76., Srečko Noll s 76., Ivan Počivalnik s 72. in Jakob Škerbinec s 64. glasovi. Volitve se je udeležilo 79 volilcev. — Torek dne 22. so volili volilci v II. razredu. Izvoljeni so bili gospodje: Alfred Ledenic s 192., dr. Ivan Tavčar s 132. in Ivan Gogala s 126. glasovi. Volitve se je udeležilo 234 volilcev. Čudno je, da g. Šuklje tako malo spoštuje disciplino, ko je vendar bil sam izjavil, da sprejme samo takrat kandidataro, ako ga volilni shod sprejme za kandidata. Kandidoval je vendar samolastno — zoper disciplino, katere so se bolj držali vsi g. volilci, volivši vse na volinem shodu postavljene kandidate, in g. prof. Šuklje je — propal tudi pri volitvah. — Ravno danes pa so volili volilci v I. razredu. Izvoljeni so bili naslednji gospodje: dr. Karol Bleiweis vitez Trsteniški, Fran Fortuna, Fran Peterca in Vaso Petričič.

(*O osebnih napadih.*) ki so se začeli poslednje dni množiti v slovanskem uradnem listu, kakor gobe po dežji, izrekla je „Soča“ v svoji poslednji številki v dopisu s Krasa prav ostro obsodbo. Čujemo, da jo je pisal obče spoštovan pisatelj slovenski. Videli bodemo, če se boče za njo zmenili kaj v Blatni vasi.

(*Savinski Sokol*) pozivlje naša narodna in ostala društva slovanska, naj se udeleže dne 1. julija t. l. blagoslovljanja zastave „Savinskega Sokola“ v Mozirji. Društva naj se oglase najdalje do 30. t. m. pri slavnostnem odboru v Mozirji, kateri je skrbel za znižano ceno po železnici. Zarad vožnje iz Celja v Mozirje in zarad slavnostnega banketa naj se oglašajo gostje pri starosti „Savinskega Sokola“, gosp. Josipu Lipoldu v Mozirji. — Upamo in želimo, naj bi se zbralo mnogo društev, da bi skupno proslavili ta dan in da bi se tako prizadevali utrjevati v narodu pravo narodno zavest in prepričanje.

(*Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici*) je razposlalo okrožnico domorodkam, v kateri jih prosi, naj bi med seboj nabirale radovoljne doneske za trak zastave, katera bode blagoslovljena meseca julija t. l. Ker to društvo šteje že nad 350 udov, treba mu je tudi društvene zastave in ker ima lep in blag namen (širiti med udi omiko in jih podpirati za bolehanja), upamo, da se bodo naše domorodke rade odzvale. Radovoljni doneski naj se pošiljajo odboru.

(*Jurčičevih zbranih spisov drugi zvezek*), kateri je slovensko občinstvo tako željno pričakovalo, izšel je te dni in obseza naslednje spise: „Jurij Kozjak, slovenski janičar.“ „Spomini na deda.“ „Jesenska noč med slovenkimi polharji“ in „Spomini starega Slovence.“ Cena temu zvezku je nevezanemu 70 kr., elegantno vezanemu pa 1 gld. 20 kr. Najprikladnejše je naročevanje po poštnih nakaznicah, katere naj se adresujejo na „odbor za Jurčičev spomenik“. — Ni ga novelista med Slovenci, čegar spisi bi se bili splošno tako priljubili, kakor prekrasne povesti in divni romani Jurčičevi; saj pa tudi nikdo ni poznal tako natanko duševnih svojstev in vsakdanjega življenja našega naroda. „Odbor za Jurčičev spomenik“ bi mu tedaj zares ne bil mogel postaviti lepšega spomenika, nego z izdavanjem zbranih njegovih spisov.

Zato je pa tem bolje obžalovanja vredno, da ga slovensko občinstvo pri tem rodoljubnem podjetju njegovem

ne podpira zadosti. Prvega zvezka doslej namreč ni se prodalo več, nego 400 izvodov in ker odbor nima za izdavanje spisov drugoga denarja, nego skupilo za že izišle zvezke, zadržuje se s tem redno izdajanje njihovo.

Vendar bodo letos vsekakor izšli še tretji, četrti in peti zvezek, kajti odbor se nadeja, da se bode vsled tega, ker jim je ceno izdatno znižal, hitreje razpečavali. Kdor si naroči vseh pet zvezkov, dobi jih za znižano ceno 3 gld. 50 kr.

(*Mariborski mestni zastop*) je sklenil in odposlal ministrskemu predsedniku resolucijo, v kateri se obrača proti znani spomenici „Slovenskega političnega društva za Spodnje Štajarsko“. — Kakor znano, ne zahteva se v tej spomenici nič drugoga, nego to, kar imamo Slovenci na podstavi ustave pravico zahtevati v obrambo naše narodnosti; vendar pa proti temu vzdiguje svoj glas mestni zastop mariborski in sicer z jednoglasnim sklepom. Ako se ljubljanski mestni zastop potegne za pravice našega jezika v deželi, katera je samo slovenska, tedaj se nahajajo med nami „narodnjaki“, ki pravijo, da se ne spodobi pečati se z „visoko politiko“. Sreča še, da so taki nazori osamljeni in da večini ljubljanskih mestnih odbornikov velja še vedno gaslo: „vigilantibus iura!“

Od vrbskega jezera, dne 16. aprila. [Izv. dopis.]

Vaš list je tu napravil sploh dober utis. Odločno postopanje je vedno neobhodno potrebno, kečar gre za važna vprašanja. Tisti gospodje, ki vlade ne morejo prehvaliti, naj bi prišli jedenkrat na Koroško pogledat, da bi videli, koliko vlada tukaj za Slovence stori! Razmere so tukaj še vse, kakor bi Koroška ne spadala pod Avstrijo, kakor bi ona smela eksistenco Taaffejeve vlade popolnem prezirati! Ne verjamem, da bi bili pruski Poljaki huje stiskani, kakor smo mi koroški Slovenci; kajti če tisti pri šolah niso nič na boljsem od nas, imajo pa vsaj svoje organe, pri nas pa „Mir“ ne more nikoli zadosti krotko pisati, vedno je še „ščuvalec“ in mislijo vedno, kako bi ga uničili. Pruski Poljaki imajo zavedno narodno inteligencijo, mi jo imamo le med duhovščino nekaj, med posvetno gospodo pa tako malo, da bi slovenski rešitelj ne zamogel med njo dobiti svojih dvanajst apostelnov, ko bi jih na Koroškem iskal.

Dopada se nam pa „Slovan“ tudi zato, ker prinaša toliko raznovrstnih vesti iz slovanskega sveta. Že samo zavoljo teh bil bi priporočila vreden; kajti kdaj smo prej kaj izvedeli o drugih Slovanih? Malokateri slovenski list se je pečal, in še to le površno, s slovanskimi zadevami, saj uredniki večinoma še slovanskih listov ne beró.

Ne zmenite se za zlobne napade, kajti zavest, da vsi neodvisni omikanci slovenski stoje za vami, bode naj vam zadostilo.

Iz Istre, dne 20. aprila. [Izv. dopis.] Že dolgo nas ni proračunska državna razprava tako neprijetno zadela, kakor letos. Ono preziranje naših želj, naših pravičnih zahtevanj; ono ravnanje z nami primorskimi istrskimi Slovani, užalilo nas je do dna srca. Ko se Vitezic, naš preljubljeni in dični zastopnik trudi z vso resnostjo opominjati vlado, da ni s svojo politiko ob Adriji na pravem tiru, ko on svoje izjave dokazuje z neovrznimi fakti in ko odkriva grdo nepravilnost vladnih organov, kateri niso vladi niti na čast, toliko manj pa na korist, krohota

se levica in deželni glavar istrski, katerega je on omenjal zaradi res netaktnega govora o otvorjenji poreškega deželnega zbora, odgovarja mu pred vso zbornico vladni zastopnik, da ni Viteziću na njegova očitavanja dolžan odgovarjati, niti se zagovarjati, pač pa vladi, katera ga je na to mesto postavila.

Morebiti da se motimo, a ne znamo si tolmačiti takih izjav drugače, nego: „Vlada je z menoj in z mojim postopanjem zadovoljna. Dokaz temu to, da ni poreški deželni zbor razpuščen. A ti Vitezić pišči in vrišči, kakor češ.“ In da je tako, prepričani smo bili že nekedaj.

In ne kaže li vse to, da je dunajska vlada s tržaško popolnoma zadovoljna?

Pri verifikaciji volitev v kranjskem deželnem zboru se je videlo, koliko je vlada za to skrbela, da niso bile v velikem posestvu zavržene, ravno tako pri oddajanju onih zloglasnih 600 gld. za nemški pouk v slovenskih osnovnih šolah. — Da je te točke sprejel kranjski deželni zbor, uzrok je neki bil položaj kranjskega deželnega predsednika g. barona Winklerja in celo razpust deželnega zbora, akoravno ni še popolnoma bilo dokazano, na kateri strani je prav za prav pravica in se osobito mešanje vlade glede zadnje točke v današnjih razmerah na Kranjskem skoro popolnoma more smatrati neopravičeno.

Pri nas pa ni zadostovalo, da so naše slovanske tri zastopnike kar vrgli iz poreškega deželnega zbora; ni bilo zadosti, da so c. kr. okrajni glavarji bili brezozirni pri volitvah volilnih mož, ne da bi slišali zato žal besed od višje oblasti; napali so Lahi, celo z gnilimi limoni in pomarančami naše zastopnike zato, ker se je eden iz njih posluževal svojega svetega prava. Ali se je kdo od vlade zgenil? ali se je omajal stol c. kr. deželnega predsednika v Trstu? je li bil deželni zbor razpuščen? Nič, in prav nič, ako ne Viduličev cinični odgovor v državni zbornici na Dunaji: Vitezić, in tvoji volilci niso me imenovali za deželnega istrskega glavarja, pač pa me je imenovala vlada, katera je z menoj zadovoljna. In od te vlade sme še najtoplejši optimist pričakovati kaj dobrega za nas? Mi mislimo, da ne.

Sicer je pa to čudno politiko prav težko umeti. Da bi bila cela makinacija irredente le proti nam naperjena, potem se ne bi nikakor čudili avstrijskim državnikom, da jo podpirajo, ker v Avstriji niso mogli nikdar trpeti Slovanov, čeravno je neovržna resnica, da, ko bi avstrijskih Slovanov ne bilo, ne bi bilo o Avstriji ne sluha ne duha. Toda sovraštvo irredente je naperjeno tudi proti državi — in celo proti najvišji osebi v državi, proti osebi samega presvitlega cesarja.

Da je to tako, povedal je v obraz svojim sodnikom Oberdank — in dokazale so tudi njegove bombe.

V drugih državah, n. pr. na Ruskem, odpravi se koj guverner nekriv ali kriv, kjer se prikaže kaka taka zarota, pri nas se to ne zgodi; — napnejo se v drugih državah vajeta proti takim ljudem, pri nas pa tega ni; ego autem censeo — dokler je Pretis c. kr. namestnik v Trstu, neumestno je misliti, da bi dunajska vlada gojila nam ugodne nakane; ali pazi naj dobro, da jej ne bode njen „divide et impera“ pri nas, tudi njen „Mene tekel —.“

LISTEK.

Potrpljenje, gospod urednik, o kratkem bode urejena literarna naša Bosna, ta republika brez svojega predsednika. S centralizacijo, kakor veste, ni šlo dolgo. Slovenci,

konservativni kakor smo, ne ljubimo liberalne vseoblastne države in najmenj so nam všeč literarni monopoli. Opeknel se je slovstveni naš kabinet s svojim centralizovanjem, ali z lepim parlamentnim jezikom rečeno, dobil je nezapupnico. Poskuse in upe mu je poparila tudi slana literarnega našega separatizma, kateri bi se temeljito dalo zagovarjati s političnim separatizmom, v „kranjske“ tančice zavajati na rokah iste literarne naše vlade.

Spominjate se tudi, da so bile centralistične moči našega radikalnega kabineta zlasti tedaj napéte, ko je šlo tudi zatreti slovenske literarne komuniste in anarhiste, s katerimi pa tačas živi v miru literarna naša vlada, vzprejemši njihove glavarje v svojo sredo in izročivši jim nekoliko svojih portféljev. Komunisti, sitni in nepoklicani prigledniki literarnovladnih denarnic, niso se dali iztrebiti z navadnimi literarnimi naredbami, a zato so doživeli srečo in čast, da so vsi postali literarni naši plutokraciji svetovalci, nekateri pa še več, — po državniški modrosti namreč: „promoveatur, ut amoveatur!“

In tako se je literarna naša vlada, ne z grofa Taaffeja izimnimi naredbami, nego s promocijami, dokopala do onega miru, ki je ob nogah potreben, da more glava za vladarskimi težnjami. Njen sistem se določiti še ne dá, ima pa isti namen, kateri se je dosegal s centralizovanjem.

Ta literarna politika pa hoče imeti posebno svojo uniformo. Šteló se bode le še na trenutke, vse se bode godilo, kakor pravimo — na mestu. Da govorim jasneje, gospod urednik, stvar bode taka, da bomo zaradi političnih in literarnih naših hudodelstev preiskani, na smrt obsojeni in na križ pribiti — to vse v jedni sami uri! Ali vas ne obhaja zona? Sicer so nas jedenkrat že prijeli v strah. Mari niste videli, kako so pretepali senco in po pravilih inkvizicije lomili pérnici kosti? Kako so poslednjič literarnega tatu devali ob glavo, pa ni hotelo biti krvi, nego je bila sama voda, voda, voda! (Milostna, Vas jaz ne vabim na to morišče! Odkupili ste se s tem, ker ste morali prejemati „billets d' amour“ od gospoda Pèra!)

Na tak način si bode literarno sodišče „privoščilo“ svoje upornike. Kaj ne, to bode mir in pokorščina in navdušeno plačevanje literarnih naših davkov!

Sedaj vam se ne bo več videlo čudno, zakaj smo z rokotlèskom pozdravili zadnjo naredbo literarne naše vlade. Čas je, da izpregovorim o njej. Naš „Lord High Chancellor“, gospod Pèr namreč (mož je kakor ustvarjen za velike službe!), nam naroča z naredbo za združenje vseh Slovencev v jedno — Bog me ne kaznuj, da tako nepremišljeno govorim v izimnem stanju! S začetka torej. Gospod Pèr je slovstvene državljane razredil v „literarne berače“ in „literarne graščake“. In to je delo, katero je vredno hekatombe zdravih ogrskih volov, zaradi česar bodo pozni unuki gospodu Pèru ovijali z venci nesmrtno čelo. Red mora biti povsod, a red bode nam naredil g. Pèr. kakor se kaže. To bode veselje, kadar bomo prihodnjič v „Matico Slovensko“ volili. Trije volilni razredi bodo. V prvem bodo volili „literarni graščaki“, v drugem „literarni obrtniki“, a v tretjem „literarni berači.“ Da pri nas imajo tudi „berači“ volilno pravico, v tem napredku bode svet še le čez sto let prilezel za nami, in kdo se v bodočem stoletju prerodi zbok tega v večni slavi, kdo drugi, če ne naš gosp. Pèr? Sicer pa si „literarni berači“ ne smejo obetati preveč belega kruha od tega konstitucionalizma. „Literarni graščaki“ pa „literarni obrtniki“ so radi jedno telo in jedna duša, s združenimi močmi bodo tedaj „literarnim beračem“ zapirali sapo. V hudi sili si literarna naša vlada na posodo vzame pri kaki drugi vladi uradnikov in drugih takih pripravnih mož, — pa če še ne bodo utihnili „literarni berači“, potem se preselijo vsi, kakor 1859. leta, v Trst, — pa boš videla, bela Ljub-

ljana, kaj bo potem! Ali, kdo bode zmirom delal „poli tiko bodočnosti“, sedanjosti nas bodi skrb in naših ognjišč!

Vem pa, da ste še radovedni: kdo so „literarni berači“? Težak odgovor čaka „normalno ustvarjenega človeka“, dejal bi starejšina literarnoobrtne družbe. To pa se mi zdi, da „literarni berači“ niso komunisti, kateri

so z vrečami optani po Posavji od hiše do hiše nabirali v naturalijah naročnino za „Ljudski Glas“. In tako se mi tudi zdi, da „literarni berači“ niso „obrtniki“, ki sedaj „v vlade ime“ nadležni kakor berači po deželi v denar skušajo spraviti Pèrova motovila in Šukljeva netila. — Ali kali?

Branivlast.

Ostali slovanski svet.

(*Hrvaško novinarstvo.*) Obrtnik je nov hrvaški list, kateri je začel izhajati v Zagrebu ta mesec. Urednik mu je gosp. Milan Krešić, tajnik trgovinske in obrtne zbornice. — Koga Slovencev bi zanimala arheologija, temu priporočamo list: „Bulletino di archeologia e storia Dalmata“, ki ga uredujeta v Spletu profesor Bulić in svetnik Alačević. Ta list priobčuje lepe spise arheološke in zgodovinske vsebine v hrvaškem in italijanskem jeziku.

(*Srbsko pesništvo.*) M. Šapčanin srbski pesnik in jeden iz prvih srbskih pripovedovalcev je izdal zbirko svojih po raznih listih raztresenih pesmi z naslovom: „Žubori i vihori“. Razen mnogih lirskih pesmi je tudi v tej zbirki večji epski spev: „Nevjesta Ljutice Bogdana“, za kateri so rekli srbski presojevalci, da je „prava pjesma, koju je spjevao pravi pjesnik.“

(*Kraljevina Srbija*) je ime novi srbski knjigi (Beli Grad, državna štamparija, cena 5 dinarov), katero je spisal znani pisatelj Miličević. Miličević je že leta 1876. izdal knjigo: „Kneževina Srbija“, v kateri je popisal vso deželo, vso kneževino v zemljepisnem, narodopisnem in arheološkem oziru; to je ogromno delo, v katerem najdeš največ vesti o pisateljevi domovini. Ali pozneje je Srbija postala kraljevina in nje obseg se je povečal za četrta okrožja: niški, pirotski, vranjski in topliški, to je, postala je večja za 200 četv. milj (299.640 duš). V knjigi: „Kraljevina Srbija“ (knjiga ima 485 str.) nam je opisal M. Dž. Miličević natanko v lepem jeziku nove predele, spadajoče k Srbiji, dopolnivši tako svoje prvo delo.

(*Češki kipar Myslbek*) poslal je nekoliko svojih kipov v letošnjo dunajsko umetniško razstavo. „Wiener allgemeine Kunstchronik“ slavi z jako laskavimi besedami razstavljalca in hvali posebno dovršeno izvedbo kipa „Udanost“, ki je izgotovljen za državno zbornico in kipov Zaboja in Slavvoja, katera sta bila izgotovljena za Palackega most v Pragi. Prav iz srca nas veseli to priznanje slovanskemu umetniku, kateremu se ima posebno Praga zahvaliti za marsikako prekrasno delo.

(*Zetski Dom na Cetinji.*) Zidanje Zetskega Doma na Cetinji, katero se je ravnokar pričelo ko se je nabralo še le nekaj čez 4000 gl. denarja, znači mnogo v kulturni zgodovini na Balkanu. Znano je, da je Črna Gora živela še do danes v neprestani vojski. Silne neke danje zetske države prebivalci, katero so osnovali Nemanjići — Zeti, so bili po njenem propadu potisnjeni z rodovitnih ravnin, v nepristopne bregove črnogorske, kjer jih je vsaj narava branila pred sovražnimi napadi; ta narod, pravimo, ni opustil svoje kulturne misije na Balkanu, ampak se je zdaj, ko živi v miru, začel razvijati tudi duševno; začel je širiti prosveto med Črnogorce. Istina je živa, da je tudi to pleme imelo jedno najstarejših tiskaren vsega kulturnega sveta, toda Črnogorci so živeli v večni borbi z največjim sovražnikom krščanstva — s Turkom. Že so postreljali vse svinčene kroglice, bili so v velikih stiskah; Turek jih je napadal in — Črnogorci so morali in so tudi prelivali svete križe evan-

gelija, zvonove, cerkvene svečnjake in tiskarske črke v smrtonosna zrna. Tako so Črnogorci v smrtnih stiskah branili: „krst častni i slobodu zlatu.“ Ker so se tedaj morali vedno bojevati, zaostajali so v duševnem razvijanju, niso mogli skrbeti za kulturne naprave, kakor jih imajo drugi narodi; še le zdaj, ko so si lepo uredili svojo državico, kateri previdno vlada knez in njegovi doglavniki — vlada, sprožil je „Glas Crnogorca“ misel, naj bi se na Cetinji zidal „Zetski Dom“, kateri naj bi bil duševno središče vsemu, kar je nekelej spadalo v zetsko državo. V tem „Domu“ bodo se tudi čuvali vse starine, katere nam pripovedujejo o neke danosti. V tem oziru je Podgorica najvažnejša, ker je tu bilo središče Zete; tu se tudi nahaja največ gradiva za njeno zgodovino; v Podgorici je čitalnica; katera bode pomagala „Zetskemu Domu“ nabirati starine; kajti vse bode treba nabirati, kar povzdiguje duh naroda. In tukaj je dela! Tu je mala ali lepa Ribnica, zibel slavne dinastije Nemanjićev; tu je Duklja, kjer so stanovali nekelej rimski vladarji in srbski kralji; tu še stoje zidovi na Zlatici od samostana slavne zadužbine srbskih kraljev; ondu je stari vodovod od reke Cevne do Marače; vse to bode treba preiskavati, zato moramo priznati, da ima „Zetski Dom“ res uzvišeno tradicionalno nalogo.

(*Anton Dvořák.*) Presojevalec Josip Benneth nam podaje v novinah „Musical Times“ obširno oceno Dvořákovih skladb in potrjuje svojo ugodno sodbo o njem, katero je bil izrekel že pred tremi leti. Omenjajoč vseh odličnih posebnosti umetnikovih, pravi Benneth, da se je Dvořák odgojil v narodu in je zajemal iz polnega življenja narodovega, zato je on umetnik po božji milosti, umetnik, kateri goreče ljubi domovino svojo in ta plemenita ljubezen je tudi izražena v njegovih skladbah. Zdaj ko je Wagner mrtev, poudarja Benneth, je Dvořák najzanimivejša oseba, katero opazujemo v umetniškem svetu. Poudarja, kako so skladbe Dvořákov nastale na podstavi individualnega, recimo slovanskega narodnega življenja, izrekel se je presojevalec naposled sploh o Slovanih tako le: S posebnimi nadajami pozdravljamo pojavljanje velikega slovanskega naroda, za katerega ne more nihče reči, da bi že izvršil svojo nalogo bodisi v politiki, umetnosti ali pa v slovstvu. Ta narod je globokega čuta, gorečega čustva, poseben v životnih nazorih svojih; narod, kateri si muzikalne tradicije izroča od roda do roda — tega naroda, zdi se mi, je tudi bodočnost. —

Dvořák pojde še meseca septembra na slavnost v Morcester, kjer bo dirigoval domoljubno himno; a kantato bode zložil za slavnost, ki bode prihodnje leto v Birminghamu.

(*Poljaki na Poznanjskem*) so sklenili osnovati poljsko društvo v namen, da bode branilo Poljake v vseh slučajih, ako bi jim kdo krivico delal v narodnem, verskem ali pa političnem oziru. Društvo bode branilo svoje rojake na podstavi sedanjih zakonov.

Razne novice.

(V obrambo ženam.) Na Angleškem niso možje naj-
bolj ljubeznjivi s svojimi ženami, zlasti v nižjem stanu.
ne. To je napotilo Macfarlane, da je interpeloval vlado
in jo vprašal, ali misli kaj storiti in braniti žene od su-
rovosti močnega spola. Na nepovoljni odgovor angleške
vlade je dejal, da bode predlagal, da se postavijo žena pod
zakon, kateri brani živali, kjer bodo imele več obrambe,
nego je imajo zdaj. — In v Londonu je ravnokar izšla
knjiga, v kateri se naštevajo taki možje, ki bijejo svoje
žene. Ta knjiga nam tudi podaja sodbeni cenik, to je
koliko se mora plačati, ako kdo bije svojo ženo. Pet šil-
lingov se mora plačati, ako kdo bije ženo po glavi s po-
lenom; deset šilingov, kdor bije in suva ženo z ного;
jeden sterling se plača, kdor poskuša žagati vrat ženi
svoji; in tako bi se dalo navesti mnogo takih žalostnih
slučajev.

(Poljakinje.) Ravnokar je izdal Rudolf Ottmann,
skriptor krakovske vseučiliške knjižnice zanimivo knjigo
z naslovom: „Beiträge zur Kulturgeschichte der polnischen
Frauen im 16. und 17. Jahrhundert“ (Wien, Karl Gerold's
Sohn). V knjigi nam opisuje pisatelj Poljakinje 16. in
17. stoletja ter dokazuje, kako so že v tisti dobi bile
unete za tako imenovano emancipacijo in da so Polja-
kinje najvrednejše te osamosvoje. O njih piše Ottmann

sploh to le: Nikjer ni takega spolnega razmerja, kakor
v Poljaki, kjer je statistično dokazano, da je več zen-
skih, nego moških; povsod drugod je ravno narobe. Poljak
spoštuje svojo ženo in vsako damo, kolikor je dolžan, in
znano je vsemu svetu, da je Poljak v ženski družbi ka-
valir. Tudi lepota in ljubeznjivost Poljakinj je znana po
vsej Evropi. Takisto so Poljakinje duhovite, dovtipne,
pogumne, odločne; govore hitro, neprisiljeno in gladko.
Za poljsko slovstvo so že storile veliko in kar je naj-
lepše: ljubijo goreče domovino in kar moramo posebno
omeniti in poudarjati: so prve v narodnem odgojevanji
otrok pred vsemi drugimi narodi, kar je priznal tudi
zgodovinar Lelewel v svoji zgodovini poljskega naroda.
Mnogo bi se dalo navesti takih vzgledov o domoljubji
Poljakinj iz starejše dobe, toda povejmo samo to, da
je leta 1830. in 1831. poljska grofica Emilija Plater
na svoje stroške zbrala in uzdrževala jedno četo lovcev,
s katero se je udeleževala vojne. Ali ko so se bližali
Rusi, hotela je v Varšavo, pa ker ni bila vajena težav-
nemu potovanju in trpljenju, umrla je še na potu.

(Dolgost nemških besed.) Naslednja zložena beseda
nemška ima 74 črk: „Vierwaldstätterseesalonschrauben-
dampfpraktienkonkurrenzgesellschaftsbureau.“

Politični razgled.

Cesarjevič Rudolf in nadvojvodinja Štefanija sta
bila v Carjigradu sprejeta sila prijazno od avstrijskih
podložnikov, kateri so ja še posebe pozdravili in jima iz-
ročili adresu, in od Turkov. Povsod, kjer se je pokazal,
pozdravljalo ga je navdušeno ljudstvo. Ker sultan sam
slabo francoski govori, stal mu je za hrbtom zlasti pri
pojedinah tolmač, kateri se je vedno sultanu globoko
priklonil, kader mu je ta imel kaj povedati, ter je sulta-
nove turške besede razlagal cesarjeviču in ostalim gostom
v frančoščini. — Bolgarski knez Aleksander pride mu do
Varne naproti.

Deželna kmečka ênketa je končala svoje delo dne
18. t. m. Nasveti o točkah priobčenih v naši zadnji šte-
vilki, bodo se predložile deželnemu zboru, da jih še pre-
trese in odobri in kolikor moči tudi izvede. Od 62 po-
vablencev se je udeležilo ênkete 50 gospodov, kateri so
iz domoljubja prišli v Ljubljano razodevat svojih misli v
korist našemu kmetijstvu. Nimamo tukaj toliko prostora,
da bi mogli natanko poročati o zborovanji, ali poročali
bodemo bralcem koj, kader in bržko se bode samo ko-
ličkaj storilo kjer koli in od katere koli strani v zbolj-
šanje hirajočega nam kmečkega stanu.

Tržne cene v Ljubljani

dne 24. aprila:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 4 gld. 71 kr., ovs 3 gld.
25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 69 kr., prosa 5 gld.
69 kr., koroze 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 67 kr., leče 9 gld.
— kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: goveje maslo 98 kr., svinjsko maslo 84 kr., surove slan-
nine 58 kr., okajene slanine 72 kr., masla 85 kr., govejega
mesa 64 kr., teletine 58 kr., svinjine 70 kr., ovčjega mesa 40 kr.
— 1 jajce 2 kr., 1 pišče 50 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr.
100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Bržkone še jutri bode naš državni zkor vzel v
pretres predlog o severni železnici.

V ponedeljek se je sešel državni zbor ogrski.

Odslej je v Bosni odpravljen cerkveni davek vladi-
karina, kateri so morali plačevati samo pravoslavni, a
ne katoličani in mohamedanci.

Dalmatinskemu namestniku baronu Jovanoviću je
naročilo ministerstvo, da se ima sporazumeti z dalmatin-
skimi poslanci, kateri so že prej izročili ministersvu spo-
menico in dokazali v njej, kaka velika krivica se godi
Hrvatom in hrvaškemu jeziku v Dalmaciji v šoli in uradu,
da je že res skrajni čas, da se odpravijo take v nebo
upijoče krivice. Želimo, da bi se ta vest res popolnoma
uresničila.

V Sudanu ni se nič obrnilo na bolje. General Gor-
don je v večji nevarnosti, nego prej, dasi ima živeža za
nekaj mesecev, ker upor razsaja povsod okoli Kartuma,
torej ravno okrog Gordona, tako da Gordon ne more
prodreti iz mesta; toda tudi Mahdi ni tako močan, ker
ga mnogo pristašev zapušča, da bi se mogel naglo oko-
ristiti z Gordonovim slabim stanjem.

Listnica urednikova. — Gospodu dopisniku „Z jadranskih
bregov“: Dopis smo dobili prepozno za to številko, zategadelj smo
ga morali odložiti za prihodnjo.

Listnica upravnistva. — Čast. g: J. B. v Mon Repor na
Krfu: Naročnina do konca leta iznaša 9 frankov. — Čast. gosp.
J. O. v L. Vaša naročnina je plačana do 30 septembra t. l.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične šte-
vilke se prodajejo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu
št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska
jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.